

Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрлігі
«Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті» КеАК

Мәселелер

ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУ БАҒДАРЛАМАСЫ

6B01201-«Педагог-тәрбиеші және мектепке дейінгі білім беру әдіскері» білім бағдарламасы
студенттері үшін

Бағдарлама білім алушыларды қорытынды аттестаттауды өткізу ережелері негізінде
әзірленген (СМЖ №025)

Құрастырушылар:

қауымдаст. профессор м.а. п.ғ.к. Жұмашева Н.С.
қауымдаст. профессор п.ғ.к. Туленова У.Т.
қауымдаст. профессор м.а. PhD Қиңжибаева Ф.Б.
аға оқытушы п.ғ. магистрі Абилова О.А.

Кафедра мәжілісінде ұсынылған

Хаттама № 6 » 20.01 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі [Signature]

Факультеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданған

« 27 қаңтар 2023 ж. Хаттама № 3 »

ОӘК төрағасы [Signature]

КЕЛІСІДІ

Факультет деканы [Signature] « 01.01 » 2023 ж.

ББАСАЖДҚК басшысы [Signature] « 30 » 2023 ж.

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданған

« 30 » 01 2023 ж. Хаттама № 3 »

1. Қорытынды аттестаттаудың мақсаты мен міндеттері

6B01201 – Педагог-тәрбиеші және мектепке дейінгі білім беру әдіскері (бакалавриат) білім беру бағдарламасы бойынша бітірушінің дайындығын мен кәсіби құзыреттіліктерін менгеру дәрежесін және теориялық-практикалық тұрғыдан кәсіби қызметке дайындығын анықтау.

Қорытынды аттестаттаудың міндеттері:

- мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту бағдарламасын жүзеге асыратын болашақ педагог-қызметкерлердің теориялық дайындығын анықтау;
- педагогикалық тұжырымдамаларды, академиялық пәндерді оқыту, заманауи прогрессивті және инновациялық технологияларды басшылыққа ала отырып білім беруді жобалау, менгерген білімдерді теориялық-тәжірибелік тұрғыдан негіздеп, қорытындылар мен тұжырымдар жасау және бағалау;
- «Педагог» кәсіби стандарт бойынша мектепке дейінгі білім беруде кәсіби міндеттер мен қойылатын талаптар негізінде құзыреттіліктер деңгейін тексеру;
- тұлғалық дамуын қамтамасыз ететін қазіргі педагогикалық технологиялардың адиснамалық негіздері мен әдістерін тәжірибеде қолдану тиімділігін бағалау.

Қорытынды аттестаттауды білім алушылардың негізгі білім беру бағдарламасын менгеру нәтижелерінің мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкестігін анықтау мақсатында қорытынды емтихан комиссиялары жүргізіледі.

2. Қорытынды аттестаттауға енгізілетін құзыреттіліктер

ҚА барысында білім алушылар келесі құзыреттіліктерінің қалыптасқанын көрсетугі тиіс:

- мектепке дейінгі педагогиканың теориялық негіздері, мектеп жасына дейінгі балалардың анатомиялық, физиологиялық және психологиялық даму заңдылықтары және олардың жеке басының әлеуметтік қалыптасуы туралы білімдерін көрсете алады;
  - мектепке дейінгі саланың теориялық тұжырымдамалары мен интеграциясындағы мектепке дейінгі дидактиканың классикалық ережелерін, мектепке дейінгі психология мен педагогикалық ғылымдардың жаңа жетістіктерін, дәстүрлі технологиялар мен дидактикалық оқыту құралдарын қолдана алады;
  - мектеп жасына дейінгі балалардың жеке қабілеттерін ашу қағидаларын, оқытудың педагогикалық технологияларын, оқытудағы құзыреттілік тәсілінің ерекшеліктерін және коммуникативтік, денсаулық сақтау, ақпараттық, танымдық, шығармашылық, әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру қағидаларын мен әдістерін қолдана алады;
  - балалардың іс-әрекеті бойынша пәндік және тілдік дағдыларды бағалау критерийлерін қалыптастыру, педагогикалық диагностиканы іске асырады және жіктейді, пәнаралық байланыстарда инновацияларды енгізу нәтижелерін талдайды және бағалайды;
  - өз іс-әрекеттерін жоспарланған нәтижелермен байланыстыру, нәтижеге қол жеткізу үдерісінде өз қызметін бақылауды жүзеге асыру, ұсынылған шарттар мен талаптар аясында іс-қимыл тәсілдерін айқындау, өзгеретін жағдайға сәйкес өз іс-әрекеттерін түзету;
  - тәжірибеге бағытталған міндеттерді шешуге байланысты оқу іс-әрекетін өз бетінше ойластыру, жоспарлау және орындау;
  - педагогикалық және әдістемелік талдау жүргізу, мақсаттарды анықтау, психологиялық-әдістемелік қызметті жоспарлау және ұйымдастыру қабілеттерін ұтымды пайдалану.
- 2.1. Әмбебан (базалық) құзыреттіліктер (ӘҚ):
- Әмбебан (базалық) құзыреттілік – маманның әмбебан, зияткерлік, коммуникативтік, эмоционалды және ерікшүлтік қасиеттерге (білім, дағдылар, қасиеттер мен қабілеттер) негізделген кәсіби міндеттер жанытығын шешу қабілеті.

- тұлғаралық, мәдениетаралық және өндірістік (кәсіптік) қарым-қатынас міндеттерін шешу үшін қазақ, орыс және шет тілдерінде ауызша және жазбаға түрде коммуникацияға түсу;

- жеке қызметте ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың әртүрлі түрлерін: интернет-ресурстарды, ақпаратты іздеу, сақтау, өңдеу, қорғау және тарату бойынша бұлтты және мобильді сервістерді пайдалану.

2.2. Жаппы кәсіптік құзыреттер (ЖҚК):

Жаппы кәсіби құзыреттілік-маманның кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ықпалдастырылған білім, дағдылар мен тәжірибе, сондай-ақ жеке қасиеттер негізінде кәсіби міндеттер жанытығын шешу қабілеті.

- өзін-өзі дамыту және мансаптық өсу үшін өмір бойы жеке білім беру траекториясын құру, дене шынықтыру әдістері мен құралдары арқылы толыққанды әлеуметтік және кәсіби қызметті қамтамасыз ету үшін салауатты өмір салтына бағдарлану;

- оқытуға жауапкершілікпен қарауды дамыту, өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі тәрбиелеуге дайын және қабілетті болу, әлеуметтік маңызы бар жұмысқа қатысу тәжірибесін дамыту;

- өз іс-әрекеттерін жоспарланған нәтижелермен байланыстыру, нәтижеге қол жеткізу үдерісінде өз қызметін бақылауды жүзеге асыру, ұсынылған шарттар мен талаптар аясында іс-қимыл тәсілдерін айқындау, өзгеретін жағдайға сәйкес өз іс-әрекеттерін түзету.

2.3. Кәсіптік құзыреттер (КҚ):

Кәсіби құзыреттілік – маманның нақты білім, білік, дағды негізінде таңдалған қызмет саласындағы кәсіби міндеттер жанытығын шешу қабілеті.

- білім беру саласындағы нормативтік құқықтық құжаттар мен кәсіби қызмет нормаларына сәйкес кәсіби қызметті жүзеге асыруға қабілетті;
- негізгі және қосымша білім беру бағдарламаларын жасауға қатысуға, олардың жекелеген компоненттерін (оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып) әзірлеуге қабілетті;
- мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жапшыға міндетті стандарты талаптарына сәйкес балалардың бірлескен және жеке ұйымдастырылған іс-әрекетін, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін ұйымдастыруға қабілетті;
- базалық ұлттық құндылықтар негізінде балаларды рухани-аламгершілік тәрбие беруді жүзеге асыруға қабілетті;
- балаларға білім беру нәтижелерін бақылау мен бағалауды жүзеге асыруға, білім алуға кездескен қиындықтарды анықтауға және түзетуге қабілетті;
- балаларды оның ішінде ерекше білім беру қажет ететін балаларды тәрбиелеу мен білім беру, дамытуда кәсіби қызметте психологиялық-педагогикалық технологияларды қолдануға қабілетті;
- білім беру бағдарламаларын жүзеге іске асыру шеңберінде білім беруге қатысушылармен өзара бірлескен іс-әрекет жасауға қабілетті.

3. Қорытынды аттестаттау көлемі, құрылымы және мазмұны

Білім бағдарламасы бойынша қорытынды аттестаттау кешенді емтиханды тапсыру түрінде өткізіледі. Қорытынды аттестаттау кемінде 12 академиялық кредитті құрайды. ҚА ұзақтығы – 6 апта.

Білім беру бағдарламасы бойынша қорытынды аттестаттау кешенді емтиханды тапсыруға дайындық пен тапсыруды қамтиды.

3.1 Кешенді емтихан

Кешенді емтихан ауызша түрінде өткізіледі. Кешенді емтихан алдында білім алушыларға қорытынды аттестаттауға шығарылатын мәселелер бойынша кеңес беру жүргізіледі.

- «Мектепке дейінгі педагогика», «Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі»;

- «Балалар психологиясы»;

- «Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың теориясы мен әдістемесі».

Кешенді емтихан аттестаттау комиссиясының ашық отырысында билеттер бойынша емтихан өткізіледі. Билеттер бойынша емтихан өткізу кезінде емтихан тапсырушыға жауап беруге дайындалу үшін 1 сағат беріледі. Емтихан билетінің сұрақтарына білім алушы көпшілік алдында жауап береді. АҚ мүшелері қарастырылып отырған тақырыптар бойынша білім алушының білім тереңдігін анықтау мақсатында қосымша сұрақтар қоюға құқылы. Емтихан билетінің сұрақтарына ауызша жауап беру ұзақтығы 30 минуттан аспауы тиіс. Емтиханға жауап беруге дайындық барысында осы ҚА бағдарламасын және осы бағдарламаның 3.3-тармағында көрсетілген әдебиеттерді пайдалануға рұқсат етіледі.

3.2 Кешенді емтиханға шығарылатын сұрақтары бар пәндер тізбесі:

6B01201-«Педагог-тәрбиеші және мектепке дейінгі білім беру әдіскері білім бағдарламасы қорытынды аттестаттау сұрақтары:

1.«Мектепке дейінгі педагогика» және «Мектепке дейінгі тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі» пәні:

1. Мектепке дейінгі педагогика мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу, дамыту және оқыту туралы ғылым. Мектепке дейінгі педагогиканың ғылым ретіндегі қызметтері.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (2022 жылғы 3 тамыз, № 348 бұйрығы). Мектепке дейінгі білім беру мақсаты және міндеттері.
3. Мектепке дейінгі ұйымның типтері және ерекшелігі. Мектепке дейінгі мекемелердегі тәрбие жұмысының нысандары.
4. Балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастырылған іс-әрекеттер.
5. Сәби шақтағы балалардың дамуы мен тәрбиелеудің ерекшеліктері.
6. Отбасы тәрбиесінің мақсаты, міндеттері, мазмұны. Ата-аналармен жүргізілетін жұмыстардың формалары.
7. Мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік тәрбиесі, мазмұны және ұйымдастыру әдістемесі.
8. Мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ой және сенсорлық тәрбиесі, мазмұны және ұйымдастыру әдістемесі.
9. Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесі, мазмұны және ұйымдастыру әдістемесі.
10. Мектепке дейінгі балалардың эстетикалық тәрбиесі, мазмұны және ұйымдастыру әдістемесі.
11. Мектепке дейінгі ұйымдағы заттық-кеңістікті дамытушы орта. Кіші және ортаңғы топ балаларының заттық-дамуышы ортаны ұйымдастыру (1-3 ж).
12. Мектепке дейінгі жастағы балаларды қауіпсіз мінез-құлыққа тәрбиелеудің міндеттері, мазмұны мен заманауи технологиялары.
13. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене дамуы және тәрбиелеу әдістемесі.
14. Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу-танымдық іс-әрекетін ұйымдастыру.
15. Ойын – мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс-әрекеті, атқаратын қызметі (функциясы). Ойын түрлері.
16. Мектепке дейінгі ұйымда күн тәртібін ұйымдастыру мазмұны мен әдістемесі.
17. Инновациялық технологияларды қолдану әдістері. М. Монтессори бес аймағының тиімділігі.
18. Инновациялық технологиялар және Ф.Фребель әдістемесінің ерекшеліктері.
19. Мектепке дейінгі балалар өміріндегі ойыншықтың түрлері және оның маңызы.
20. Педагогтердің біліктілік деңгейі мен құзыретіне және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын "Педагог" кәсіптік стандартындағы кәсіптік құндылықтар.
21. «Педагог» кәсіптік стандарты бойынша «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының тәрбиешісі» қызметінің негізгі мақсаты.
22. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасының негізгі мазмұны және ерекшеліктері.

23. Мектепке дейінгі мекемедегі педагог-тәрбиеші жұмысының негізгі бағыттары, жүргізілетін жұмыстарының мазмұны.
24. Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешісінің жұмысындағы диагностика.
25. Балабақша мен отбасының жұмысындағы сабақтастық.
26. Мектеп жасына дейінгі балаларды қазақ халқының ұлттық құндылықтарына тәрбиелеу.
27. Тәрбие жұмысын ұйымдастырудың формалары, әдіс-тәсілдері.
28. Ерекше және мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеу.
29. Мектепке дейінгі жастағы балаларды мектепте оқытуға мектепалды даярлау мазмұны.
30. Мектепке дейінгі ұйымда балаларға мониторинг жүргізу кезеңдері, нәтижелері.

2. «Балалар психологиясы» пәні

1. «Балалар психологиясы» пәні мен міндеттері
2. Балалар психологиясының әдістері.
3. Психикалық даму теориялары
4. Психикалық дамуды жас кезеңдеріне бөлу.
5. Психикалық дамудың заңдылықтары мен динамикасы
6. Психикалық дамудың факторлары
7. Пренатальды кезеңдегі жоғарғы жүйке жүйесінің дамуы
8. Жаңа туылған кезеңдегі баланың психикалық дамуы
9. Сәби кезеңдегі баланың психикалық дамуы
10. Ерте жастағы баланың психикалық дамуы
11. Мектеп жасына дейінгі баланың психикалық дамуының жалпы сипаттамасы
12. Ойын әрекеті - мектеп жасына дейінгі жетекші әрекет ретінде
13. Мектепке дейінгі жастағы бейнелеу әрекетінің дамуы
14. Мектепке дейінгі жастағы оқу іс-әрекетінің бастапқы формаларының ерекшеліктері
15. Мектепке дейінгі жастағы балалардың сенсорлық дамуы.
16. Мектеп жасына дейінгі зейінді дамыту
17. Мектепке дейінгі жастағы есте сақтау кабинетін дамыту
18. Мектепке дейінгі жастағы сөйлеуді дамыту
19. Мектепке дейінгі жастағы ойлауды дамыту
20. Мектеп жасына дейінгі қиялдың дамуы
21. Мектеп жасына дейінгі баланың эмоционалды-ерік саласын дамыту.
22. Мектеп жасына дейінгі темперамент және мінез
23. Мектепке дейінгі балалық шақтағы қабілеттерді дамыту
24. Мектепке дейінгі жастағы қарым-қатынасты дамыту
25. Балалар тобындағы тұлғааралық қарым-қатынас
26. Балалар тобындағы психологиялық қақтығыс
27. 6-7 жас аралығындағы балалардың дамуындағы өтпелі кезеңнің психологиялық сипаттамасы. 7 жастағы дағдарыс.
28. Балалардың мектепте оқуға психологиялық дайындығы
29. Мектепке дайын кезіндегі бала дамуының әлеуметтік жағдайы
30. Мектепке дейінгі жастағы баланың тұлғалық даму және тұлғааралық өзара әрекеттесуі

Мектепке дейінгі әдістемелері

«Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың теориясы мен әдістемесі».

1. Сөйлеуді дамыту әдістемесі туралы түсінік.
2. Үлгілік бағдарлама бойынша коммуникативтік дағдыларды дамыту бағдарламалық мазмұны.
3. Мектепке дейінгі ұйымда көркем әдебиетпен таныстыру әдістемесі.
4. Үлгілік бағдарлама бойынша жас ерекшелік топтарында бағдарлама бойынша сөйлеуді дамыту мазмұнын талдауы.
5. Сөйлеуді дамыту міндеттерін жеке түсінік беріңіз.

6. Байланыстырып сөйлеуді дамыту әдістемесі.
7. Мектепке дейінгі ұйымда балаларға арналған көркем әдебиет жанрын оқыту ерекшелігі
8. Мектепалды дайындық тобында Сауат ашу негіздерін оқыту әдістемесі.
9. Қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру әдістемесінің теориялық негіздерін сипаттаңыз.
10. Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамытудың бағдарламалық мазмұны.
11. Дидактикалық ойындар арқылы балалардың танымдық және зияткерлік дағдыларын дамыту.
12. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық түсініктерін дамыту жұмыстарын жоспарлау.
13. Инновациялық технологиялар арқылы балалардың танымдық және зияткерлік дағдыларын дамыту.
14. Дене тәрбиесі теориясы және әдістемесі пәні, мақсаты, міндеттері, мазмұны.
15. Мектеп жасына дейінгі балалар дене тәрбиесінің міндеттері және құралдар
16. Үлгілік бағдарлама және мектеп жасына дейінгі балалардың физикалық қасиеттерін дамыту мазмұны.
17. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене қасиетін тәрбиелеу және қимыл-қозғалыс дағдыларын қалыптастыру әдістемесі
18. Қимыл-қозғалыс ойындары физикалық қасиеттерді дамыту құралы ретінде сипаттаңыз.
19. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары
20. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары
21. Мектепке дейінгі ұйымдағы сауықтыру-шынықтыру шаралары.
22. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесі жұмыстарына әдістемелік басшылық жасау
23. Мектеп жасына дейінгі балаларға бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі пәні міндеттер мен мақсаты.
24. Бейнелеу өнерінің теориясы, оның түрлері мен жанрлары
25. Бейнелеу өнеріне үйрету әдістемесі туралы түсінік және жас ерекшелік топтарында бейнелеу іс-әрекетін ұйымдастыру.
26. Әр түрлі жас топтарында сурет салуға үйрету және балалар шығармашылығы.
27. Жас ерекшелік топтарында мүсіндеуге үйрету және балалардың шығармашылықтары.
28. Әр түрлі жас топтарында жапсыруға үйрету әдістемесі және олардың шығармашылықтары.
29. Мектепке дейінгі ұйымда балалардың бейнелеу іс-әрекетін жоспарлау және өткізу.
30. Мектеп жасына дейінгі балалардың білім, білік, дағдыларын бағалау мониторингісін сипаттаңыз. Мониторинг жүргізудің негізгі тәсілдері. Мектеп жасына дейінгі балалардың білім, білік, дағдыларының даму деңгейін есептеу әдістемесі. Диагностиканың нәтижелерін бақылау парағы. Жеке даму картасы.

3.3 Кешенді емтиханда пайдалануға рұқсат етілген әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы бойынша бекіген «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының» тәрбие мен оқыту мерзіміне қойылатын талаптар

2. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 15 желтоқсандағы №500 бұйрығымен бекіген «Педагог» кәсіптік стандарты
3. Қазақстан Республикасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті жаңартылған стандарты. Астана – 2022жыл
4. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана 2022
5. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңартудың педагогикалық-әдіснамалық негіздері. Астана, 2010ж.

Ұсынылатын әдебиеттер:

6. Таубаева Ш.Т. Педагогика / Ш.Т. Таубаева, С.Т.Иманбаева, А.Е.Берісханова. – Алматы: ОНОН, 2017. – 340 б.
7. Жұмабекова Ф. Мектепке дейінгі педагогика. - Астана, 2013-336б.
8. Меңжанова Ә. Мектепке дейінгі педагогика - Алматы «РАУАН» 2012, 20 – 46 б
9. Иманбаева С.Т., Майғаранова Ш.М.Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі. Оқулық - Алматы. – 2018 , 253 б.
10. Тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі [Мәтін] / С. Иманбаева. - Алматы, 2017. - 343б.
11. Тәрбие жұмысының теориясы және ұйымдастыру әдістемесі [Мәтін]: оқулық / С. Есқазиева. - Астана: Фолиант, 2014. - 192 б.
12. Методика преподавания педагогики: учебное пособие – 322 с. 2020 г. Мынбаева А.К
13. Воспитание детей дошкольного возраста в условиях среды Бекмагамбетова Р.К. 2019 г., тв., 248 стр. (В25.6.140. Т.15.В.)
14. Шунк Дейн.Х. Оқыту теориясы: Білім беру көкжиегі. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2019. – 608 б.
15. Эмания И.А. Педагогикалық психология. – Алматы, 2015ж.
16. Психологиялық-педагогикалық практикум – 102 б. 2016 ж. Төлешова Ү.Б.
17. Инновативті білім беру мазмұны және әдістемесі: оқу құралы – 232 б. 2019 ж. Оспанбаева М.П.
18. Театралды педагогика және педагогикалық артистизм: оқу құралы – 116 б. 2020 ж. Төлешова. Ү.Б.

3.4 Кешенді емтиханда дайындық бойынша білім алушыларға ұсыныстар

«Мектепке дейінгі педагогика» пәні бойынша

1. Мектепке дейінгі педагогика мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу, дамыту және оқыту туралы ғылым

Мектепке дейінгі педагогика мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу, дамыту және оқыту туралы ғылым. Мектепке дейінгі педагогика педагогикалық ғылым жүйесінде, оның басқа ғылымдармен байланысы. Негізгі педагогикалық ұғымдар, міндеттері. Мектепке дейінгі педагогиканың қалыптасуы. Бала және әлеуметтік орта. Педагогикалық іс-әрекет бала мен педагогтың қарым-қатынас мәдениеті.

Бала – ғылыми зерттеу объектісі және тәрбиелеу субъектісі. Балалық шақ туралы түсінік, мектепке дейінгі кезеңнің бірегейлік маңызы. Мектепке дейінгі балалық шақта бала құқығын қорғау. Ғылыми-педагогикалық зерттеу әдістері. Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу тәжірибесіне педагогикалық зерттеу нәтижелерін енгізу.

2. Мектепке дейінгі педагогиканың ғылым ретіндегі қызметтері мен міндеттері

«Мектепке дейінгі педагогика» ғылымының атқаратын қызметтері. Мектепке дейінгі педагогиканың ғылым ретіндегі қызметтері (функциялары). Суреттеушілік, түсіндірушілік, жобалаушы-құраушы, прогностикалық, дүниетанымдық Мектепке дейінгі педагогиканың ғылым ретіндегі міндеттері мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің қызметіне деген сұраныстарымен анықталады. Мектепке дейінгі білім беру жағдайларына лайықтап тәрбиелеу мен оқытудың жалпы заңдылықтарын бейімдеу және негіздеу, мектепке дейінгі білім берудің жаңа тұжырымдамалық әдістерін негіздеу, олардың жүзеге асырылу әдістерін

қарастыру, мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік стандарты мен бағдарламаларын жасау, мектепке дейінгі балалар мекемелерінде іс-әрекеттің дамытушы түрлерін психологиялық-педагогикалық тұрғыда негіздеу. Білім беру мекемесінде мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеудің, оқытудың, дамытудың педагогикалық технологияларын жасау. Мектепке дейінгі тұлғалық-бағдарлық білім беруді жүзеге асырудың мазмұнын, түрлерін, әдістерін, педагогикалық шарттарын айқындау. Озат педагогикалық тәжірибені үйрену, қорыту, теориялық тұрғыда негіздеу. Мектепке дейінгі мекемеде білім беру процесінің барысын және нәтижелерін бағалау әдістерін құру. Білім берудің әртүрлі бағдарламаларын жүзеге асыру жағдайында педагогтың шығармашылық қызметінің мүмкіндіктері мен педагогикалық импровизацияның принциптері мен шарттарын анықтау. Заманауи педагог-кәсіби маманның моделін құру, мектепке дейінгі мекемедегі педагогикалық қызметтің тиімділігін бағалаудың критерийлері мен жетістікке жету жолдарын айқындау.

3. Мектепке дейінгі ұйымның типтері және ерекшелігі.

Мектепке дейінгі ұйымдардың түрлері. Балалардың күні бойына болатын, қысқа мерзімде болатын балабақшалар, басқа білім беру ұйымдарының жанында болатын топтар, мәдени-білім беру немесе қосымша білім беретін орталықтардың топтар, ата – аналардың, ерікті қоғамының қолдауымен құрылған топтар. Мектепке дейінгі ұйымның типтері (мектепке дейінгі шағын орталықтар, мектеп-балабақшалар, отбасылық балабақшалары, кеңес беру бөлімдері және т.б.) Мақсатына қарай (жалпы дамытатын үлгідегі, бөбекжай-балабақша, жалпы үлгідегі балабақша, балалардың бір немесе бірнеше бағытта дамуын жүзеге асыратын мектепке дейінгі оқу-тәрбие орталығы). Мектепке дейінгі ұйымдардың жаңа үлгілері мен құрылымдары білім беру ұйымдары базасындағы мектепке дейінгі шағын орталықтар, "балабақша-мектеп" кешендері, үйдегі балабақша және т.б.). Жұмыс режимі бойынша (күндізгі, тәулік бойы, икемді режимді). Түзеу үлгісіндегі (сөйлеу, көру, есту, интеллекті, тірек-қозғалыс функциялары ауыр және жеңіл бұзылған, психикалық дамуы шектеулі және т.б. дене және психикалық дамуында мүмкіндіктері шектеулі балаларға арналған, шипажай балабақша, жалпы даму мен түзеу сипатындағы қызметтерді жүзеге асыратын құрама үлгідегі ясли-бақша, балабақша.

4. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (2022 жылғы 3 тамыз, № 348 бұйрығы). Жалпы ережелер. Стандарттағы "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес енгізілген терминдер мен олардың анықтамалары. Тәрбиеленушілердің дайындық деңгейіне қойылатын талаптар. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнына қойылатын талаптар. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын меңгерудің мерзімі. Жас және топтық кезеңдері. Оқу жүктемесі көлеміне қойылатын талаптар.

5. Мектепке дейінгі білім беру мақсаты және міндеттері

Мектепке дейінгі білім беру педагогикалық жүйе ретінде балаларды мақсатты дамыту және мектепке дайындау. Қазіргі мектепке дейінгі білім беру тұжырымдамасындағы балаларды тәрбиелеу мен оқытудың мақсаты мен міндеттері.

Мектепке дейінгі білім берудің тұлғаға бағдарлығы. Ресейдегі алғашқы балабақшалар (Л.К.Шлегер, А.С.Симонович, Е.Н.Тихеева және т.б.). Қазақстандағы алғашқы балабақшалар (Н.Құлжанова және т.б.). Қазіргі кезеңдегі Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбиенің дамуы. Мектепке дейінгі ұйымның типтері және ерекшелігі (мектепке дейінгі шағын орталықтар, мектеп-балабақшалар, отбасылық балабақшалары, кеңес беру бөлімдері және т.б.).

«Балбөке» бағдарламасы (1999 ж). Мектепке дейінгі білім беру бағдарламасы (5 жастағы баланың дамуы, оқыту және тәрбиелеу). 5 жастағы балаларды мектепалды даярлау бағдарламасы. 6-7 жастағы балаларды мектепалды даярлау бағдарламасы. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу және оқыту бағдарламалары: «Алғашқы қадам» (1-3 жас), «Зерек бала» (3-5 жас), «Біз мектепке барамыз» (5-6 жас), «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен

оқытуды» үлгілік оқу бағдарламасы (2016 ж). Шетелдердегі мектепке дейінгі білім беру. Шетел модельдеріндегі мектепке дейінгі білім беру дамуының негізгі тенденциялары.

6. Сәби шақтағы балалардың дамуы мен тәрбиелеудің ерекшеліктері

Сәби шақтағы балалардың даму ерекшеліктеріне сипаттама. Сәби шақтағы балаларды тәрбиелеудегі негізгі педагогикалық ережелер. Перенаталдық онтогенез туралы ғылым. М.Щелованов, Н.М. Аксарина, М.Ю. Кистяковская, Н. Құлжанованың баланы алғашқы күннен тәрбиелеу қажеттілігі туралы ой тұжырымдары. Гостипатизм және оның пайда болу себептері. Сәби жастағы балаларды дамыту және тәрбиелеу.

Психикалық үрдістерді ұйымдастырудағы ересектердің жетекші рөлі. Балалардың тұрмыс тіршілігін ұйымдастыру. Туғаннан 3 жасқа дейінгі балалардың жас кезеңдерге бөлінуі. Сәби шақтағы балаларды тәрбиелеудегі салт-дәстүрлер. Сәби шақтағы балалардың ересектермен қарым-қатынасының мәні. Сәби шақтағы балалардың заттық-дамытушы ортасы. Баланың өмір тіршілігін ұйымдастыру. Сәби шақтағы балалар ойыншылық заттық-манипулятивтік сипаты. Баланың жетекші іс-әрекеті - заттық әрекет. Ойын әрекеті.

7. Мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік тәрбиесі

Адамгершілікке тәрбиелеу теориясы мен жүйесі. Адамгершілікке тәрбиелеуді зерттеудің негізгі бағыттары. Адамгершілікке тәрбиелеудің тетігі. Мектепке дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің мақсат және міндеттері. Адамгершілікке тәрбиелеу құралдары мен әдістері. Іргілікке, тұлғалық сапаларға тәрбиелеу. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің құрамдас бөлігі ұжымдық, патриоттық және азаматтық тәрбие беру.

8. Мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ой тәрбиесі

Ақыл-ой тәрбиесінің теориялық негіздері. Ақыл-ой тәрбиесінің міндеттері, құралдары және әдістері. Ф. Фребель, М. Монтессори жүйесіндегі сенсорлық тәрбие. Педагогикадағы сенсорлық тәрбие жүйесінің ерекшеліктері (А.П. Усова, Н.П. Сакулина, Л.А. Венгер, Б. Баймұратова және т.б.). Балалардың білуге құмарлығын және танымдық қызығушылығын дамыту.

9. Еңбек тәрбиесі

Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесі туралы түсінік. Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесінің теориялық негіздері. Мектеп жасына дейінгі балаларды еңбекке тәрбиелеудің мақсаты, міндеттері, мазмұны және әдістемесі (Ю.К. Бабанский, В.Г. Нечаева, В.И. Логинова, С.Н. Жиенбаева және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек іс-әрекетінің ерекшелігі. Еңбек іс-әрекеті арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтендіру.

Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесінің міндеттері. Еңбек түрлері (өзіне-өзі қызмет ету, шаруашылық-тұрмыстық еңбек, қол еңбекі, табиғаттағы еңбек). Балалар еңбегін ұйымдастыру формасы: жеке және ұжымдық. Ұжымдық еңбек, оның түрлері және мазмұны. Тапсырма, кезекшілік, оның ерекшелігі және тәрбиелік мәні. Тапсырма түрлері. Түрлі жас топтарында мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек іс-әрекетін ұйымдастыру әдістемесі. Балалардың еңбек іс-әрекетін ұйымдастыру шарттары. Отбасындағы еңбек тәрбиесі.

10. Кіші және ортаңғы балалар тобында заттық-дамытушы ортаны ұйымдастыру (1-3 ж)

Заттық-дамытушы ортаны ұйымдастыру түрлері мен әдістері. Заттық-дамытушы ортаны құру ережелері. Балалардың өз бетімен іс-әрекетін дұрыс ұйымдастыру үшін дамытушы-заттық ортаны құруды ескеретін жағдайлар. Баланың қызығушылықтары бойынша ойын және тақырыптық зоналары. Әдістемелерді, жабдықтарды, дидактикалық ойындарды, материалдарды шартты түрде үш санатқа бөлу.

11. Мектепке дейінгі жастағы балаларды қауіпсіз мінез-құлыққа тәрбиелеудің міндеттері мен мазмұны

Мектепке дейінгі жаста қауіпсіз мінез-құлық негіздерін тәрбиелеу мақсаты мен міндеттері. Мектепке дейінгі жастағы қауіпсіз мінез-құлықты тәрбиелеудің заманауи

технологиялары. Мектепке дейінгі жаста қауіпсіз мінез-құлықтың уәждерін дамыту принципі. Мектепке дейінгі балалардың қауіпсіз мінез-құлық тәрбиелеу түрлері мен әдістері, құралдары. Мектепке дейінгі жастағы қауіпсіз мінез-құлықты тәрбиелеу кезеңдері.

12. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене дамуы және тәрбиелеу әдістемесі

Дене тәрбиесі денсаулықтың басты факторы. Дене тәрбиесінің мақсат және міндеттері (Ю.К.Бабанский, В.И.Логина, Г.В.Хухлаева, М.Т.Турскельдина, Т.Иманбеков және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балаларға дене тәрбиесін берудің формасы мен әдістері. Денешынықтыру сабағы мектеп жасына дейінгі балаларға дене тәрбиесін берудің негізгі формасы: құрылымы, мазмұны (Л.П.Матвеев, А.М.Максименко, А.Д.Новиков, Ф.П.Суслов, М.Т.Турскельдина). Мектепке дейінгі балаларға дене тәрбиесін беру құралдарының жүйесі. Қазіргі мектепке дейінгі ұйымның білім беру үдерісіндегі дене мәдениеті: денсаулық мәдениеті, қимыл-қозғалыс мәдениеті, дене қалпы мәдениеті, «Денсаулық», «денсаулық сақтау технологиясы», «салауатты өмір салты» ұғымдарының мәні. Мектепке дейінгі ұйымдағы денсаулық сақтаудың педагогикалық мазмұны. Денсаулық сақтау технологиясы және мектепке дейінгі балаларға дене тәрбиесін беруде оның элементтерін қолдану.

13. Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу-танымдық іс-әрекетін ұйымдастыру

Оқу-танымдық іс-әрекет және оның компоненттері. Мектепке дейінгі педагогикадағы оқу-танымдық іс-әрекет теориясы (Л.С.Выготский, А.В.Запорожец, А.П.Усова, В.И.Логина, Л.А.Венгер, Н.Н.Поддьяков, Н.Құлжанова және т.б.). Білім беру үдерісінде және ұйымдастырылған оқу қызметін ұйымдастыру. Білім беру салаларының «Денсаулық», «Таным», «Коммуникация», «Шығармашылық», «Әлеумет» интеграциясы. Балалар тәжірибесі танымдық іс-әрекеттің тәсілі ретінде. Күтілетін нәтиже. Индикаторлар жүйесі. Мектепке дейінгі білім беру сапасының мониторингі.

14. Ойын – мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс-әрекетінің бір түрі

Мектеп жасына дейінгі балалардың жетекші іс-әрекеті ойын. Мектепке дейінгі ұйымдағы ойынның генезисі. Ойынның психологиялық-педагогикалық аспектісі, бала өз ойыны мен іс-әрекетінің субъектісі ретінде, ойынның тұлғалық-дамытушылық әлеуеті. Ойын туралы қозғалыстардың дамуы (С.Л.Рубинштейн, К.Д.Ушинский, Д.Б.Эльконин, К.Гросс, К.Библер, А.Диваев, М.Т.Турскельдина және т.б.). Ойынның жіктелуі, ойын түрлерінің қызметі, құрылымы. Педагогикалық үдерістегі ойынның орны. Ойын және балалар бірлестігі. Ойында балалар қоғамының қалыптасуы және дамуы. Мектеп жасына дейінгі балалар ойынының әлеуметтік бағыттылығы.

15. Мектепке дейінгі жастағы қауіпсіз мінез-құлықты тәрбиелеудің заманауи технологиялары

3-7ж. балаларда қауіпсіз мінез-құлық тәрбиелеудің қазіргі технологиялық әдістері төмендегі педагогикалық қағидаттарға сәйкес болуы. Еліктеу, баланы эмоциялық ынағайту және қолдау, танымдық қызығушылықтар мен қауіпсіз мінез-құлықтың уәждерін дамыту, қауіпсіз мінез-құлықтың еркіндігін біртіндеп дамыту, қауіпсіз мінез-құлықты тәрбиелеуде мотивациялық, когнитивтік және мінез-құлық компоненттерінің бірлігі, қауіпсіз мінез-құлықтың дағдылары мен іс-тәжірибесі принциптерін талдау.

16. Мектепке дейінгі ұйымда күш тәртібін ұйымдастыру мазмұны мен әдістемесі

Мектеп жасына дейінгі балалардың тамағын ұйымдастыру. Серуенді ұйымдастыру және оны өткізу әдістемесі. Мектепке дейінгі ұйымда балалар ұйқысын ұйымдастыру. Мектепке дейінгі ұйымда күннің екінші жартысын ұйымдастыру.

17. М.Монтессори әдістерінің принциптері

Мектеп жасына дейінгі балалардың сенсорлық тәрбиесінің теориялық аспектілері. М.Монтессоридің әдістерінің негізгі мақсаты. М.Монтессори сынып кеңістігін шынайы практикалық, сенсорлық даму, математика, тілдік, ғарыштық тақырыптық аймақтарға бөлудегі мақсаты. Әрбір тақырыптық аймақтарға шолу жасау.

18. Ф.Фребель әдістемесінің ерекшеліктері

Ф.Фребельдің зерттеуі бойынша бала-бақша төрт мекемеден тұру керек (ерте жастағы тәрбиеленушілерге арналған, балалардың «бақшалық» оқуы және дайындығына арналған, пайдалы балалардың ойындарын тарататын мекеме және ата-ана мен тәрбиешілерді, тәрбиешілер мен тәрбиеленушілерді байланыстыратын мерзімдік баспалар). Ф.Фребель бойынша балабақшадағы тәрбиенің басты принциптері. Ф.Фребельдің алты сыйы (доп, ағаштан жасалған шарлар, кубик және цилиндр, куб, сегіз тақтайшаларға бөлінген кубиктер, жонрма жеті кішкентай кубиктерге бөлінген кубиктер, тақтайшаларға, диагоналы бойынша жонрма жетіге бөлінген кубиктер).

19. Мектепке дейінгі балалар өміріндегі ойыншықтың маңызы

Балабақшадағы ойын және ойын материалдары заттық-дамытушы ортаның заттық мазмұны. Ойыншықтың балалар өміріндегі тәрбиелік, білім берудегі мәні (К.Д.Ушинский, Е.А.Ферина). Ойыншықтың жіктелуі, әртүрлі жас топтарына байланысты ойыншықтарды таңдау.

20. Педагогтердің біліктілік деңгейі мен құрыетіне және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын "Педагог" кәсіптік стандарты

"Педагог" кәсіптік стандартты әзірлеудің мақсаты. Кәсіби стандарттағы педагогті оқытудың барлық негізгі бағыттары, ресурстары және өзін-өзі үнемі дамыту мен әріптестік ортада даму, білім алушылармен жұмыс істеу стратегиялары. Педагог өз мамандығына ерекше сәттілікпен бастап қызмет шыңына жеткенге дейінгі бойындағы қасиеттер мен ерекшеліктер мен оған қойылатын талаптар

21. "Педагог" кәсіптік стандартындағы кәсіптік құндылықтар

Стандартта қолданылған негізгі терминдер мен анықтамаларға шолу жасау. Кәсіби стандарттың аттестаттау, ұлттық біліктілік тестін тапсыру кезінде педагогтің еңбегін объективті бағалауға мүмкіндік беруі. Кәсіптік құндылықтар (педагог мамандығына адалдық, ізаматтық, кәсіби этиканы сақтау, жауапкершілік, проактивтілік). Педагогтердің біліктілік санаттары бойынша құрыеттік критерийлері.

22. "Педагог" стандарты бойынша «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының тәрбиешісі» қызметінің негізгі мақсаты

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының тәрбиешісі қызметінің негізгі мақсаты. Жоғары кейінгі кәсіби қызметінде тәрбие-білім беру процесін жүзеге асыру, тәрбиеленушілердің даму деңгейіне мониторинг жүргізу, ғылыми-әдістемелік қызметті жүзеге асыруда білім мен білік дағдыларына шолу жасау.

23. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы Түсіндірме жазба. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытудың түрлері мен әдістері. "Денсаулық" білім беру саласы. "Коммуникация" білім беру саласы. "Таным" білім беру саласы. "Шығармашылық" білім беру саласы. "Әлеумет" білім беру саласы.

24. Эстетикалық тәрбие Эстетикалық тәрбиенің теориялық негіздері. Эстетикалық тәрбие міндеттері. «Эстетика», «эстетикалық сезім», «эстетикалық тәрбие» ұғымдарына сипаттама. Эстетикалық тәрбие беру тетігі. Эстетикалық тәрбие беру әдісі, құралдары, шарты. Мектепке дейінгі ұйымдағы эстетикалық тәрбиені ұйымдастыру формасы. Балалардың көркемдік іс-әрекетінің түрлері. Мектеп жасына дейінгі балалардың көркемдік эстетикалық талғамының дамуы және тәрбиелеу.

25. Мектеп жасына дейінгі балалар ойынының атқаратын қызметі (функциясы)

Ойынның мектеп жасына дейінгі балалардың мектепке дейінгі ұйымда одан басқа іс-әрекет түрлерін бір-бірінен ажырататын өзіндік атқаратын функциясы (қызметі). Әлеуметтік-мәдени, коммуникативтік, диагностикалық, емдік, түзету, алдыңғы функцияларына шолу жасау, мысал келтіру.

26. Ережелі ойындар. Ережелі ойындарға сипаттама. Ережелі ойындар түрлері. Дидактикалық ойындардың педагогикалық құндылығы. Оның түрлері және педагогикалық үдерістегі орны. Жетекшілік жасау ерекшелігі. Дидактикалық ойындар туралы негізгі педагогикалық зерттеулер (Е.И.Тихеева, В.Н.Аванесов, Л.И.Сорокина және т.б.). Қимыл-қозғалыс ойындары және оның бала тұлғасын қалыптастырудағы мәні. Қимыл-қозғалыс

ойынның жіктелуі. Педагогикалық үдерістегі қимыл-қозғалыс ойыны. Қимыл-қозғалыс ойындарының алуан түрлілігі және басшылық жасау ерекшелігі. Ұлттық ойынның ролі (А.К. Бондаренко, М.Т. Турскельдина, Н.Ж. Барымбеков және т.б.). Компьютерлік ойын мектеп жасына дейінгі балалардың жеке тұлғасын қалыптастырудың құралы.

27. Шығармашылық ойындар Шығармашылық ойындардың түрлері және оларға сипаттама. Мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылығын дамытудағы сюжеттік-рольдік ойындар. Сюжеттік ойында дамытудың бес кезеңі: таныстыру, бейнелік, сюжеттік-рольдік, өзіндік-рольдік. Ойынды басқарудың маңыздылығы мен күрделілігі. Ойын шығармашылығын дамыту: ойлауға қабілеттілік, тұтастық, максатқа бағытталық, білімін үйестіру, ойын міндеттерін шығармашылықпен шешу біліктілігі. Театрланған ойынның өзіндік ерекшелігі, тәрбиелік құндылығы. Мектеп жасына дейінгі құрылыс ойынына басшылық. Құрылыс ойыны туралы З.В. Лигнван, Б.Г. Нечасова, Л.А. Парамонова және т.б. еңбектері. Құрастыруға жетекшілік жасаудың ерекшелігі. Интеллектуалдық дамытушы ойындар.

28. Мектепке дейінгі ұйымдағы заттық-кеңістікті дамытушы орта. Мектепке дейін білім беру ұйымдарында мектепке дейінгі жаста баланы дамытуда заттық-кеңістікті дамытушы ортасын құрудың маңызы. «Балалық шақ» бағдарламасын жасаушы М. Н. Полякованың заттық-кеңістікті дамытушы ортаға берген сипаттамасы (Жағдайдың жайлылығы мен қауіпсіздігі, сенсорлық әсерлердің байлығын, балалардың өзіндік даралық іс-әрекетін, зерттеу, үйрету мүмкіндіктерін мен балалардың таным іс-әрекетіне қатысу мүмкіндіктері қамтамасыз ету. Дамытушы ортаны жасақтауда тәрбиешіге қойылатын талаптар.

29. Баланы мектепке дайындау мазмұны. Баланы мектепке оқытуға дайындаудың мәселелері. Балабақшада мектепке дайындау үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері. Баланы мектепке дайындаудың мазмұны (дене, психологиялық зияткерлік, әлеуметтік-адамгершілік, мотивациясы, эмоционалдық).

ҚР мектепалды даярлық білім беру тұжырымдамасы (1999). 5-6 жас, 6-7 жастағы балаларды міндетті мектепалды даярлау. Мектепалды даярлау білім беру бағдарламасы (2016). Мектепалды даярлау білім беру бағдарламасын талдау. Мектепке даярлаудың құрылымы. Баланы мектепке оқытуға ақыл-ой, әлеуметтік-психологиялық, дене дайындығының ерекшеліктері. Баланың мектепке дайындығын диагностикалау.

Баланы мектепке оқытуға дайындаудың мәселелері. Балабақшада мектепке дайындау үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері. Баланы мектепке дайындаудың мазмұны (дене, психологиялық зияткерлік, әлеуметтік-адамгершілік, мотивациясы, эмоционалдық).

ҚР мектепалды даярлық білім беру тұжырымдамасы (1999). 5-6 жас, 6-7 жастағы балаларды міндетті мектепалды даярлау. Мектепалды даярлау білім беру бағдарламасы (2016). Мектепалды даярлау білім беру бағдарламасын талдау. Мектепке даярлаудың құрылымы. Баланы мектепке оқытуға ақыл-ой, әлеуметтік-психологиялық, дене дайындығының ерекшеліктері. Баланың мектепке дайындығын диагностикалау.

30. Мектеп дейінгі ұйымда балаларға мониторинг жүргізу кезеңдері, нәтижелері. Индикаторлар көрсеткіш ретінде баланың даму мониторингін қамтамасыз етеді және оның жеке дамуын жоспарлау негізі. Мектепке дейінгі білім беру сапасының мониторингі. Мектеп жасына дейінгі балалар мониторингтің субъектісі. Мониторингтің объектісі («Денсаулық», «Коммуникация», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеумет» білім беру салалары). Мониторинг нәтижелерін алу әдістері. Диагностиканы жүргізу кезеңдері. Мектеп жасына дейінгі балалардың біліктері мен дағдыларының даму деңгейлерін есептеу әдістемесі.

«Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі» пәні бойынша

1. Тәрбие үдерісі мектепке дейінгі ұйымдағы тұтас педагогикалық процестің бір компоненті. Тәрбие мәдени-тарихи феномен. Тәрбие педагогика ғылымының категориясы. Тәрбие қызметі. Тәрбие, даму, қалыптасу, жетілу. Тәрбие, оқыту және білім берудің өзара байланысы. Педагогикалық үрдіс, тәрбие үдерісі, тәрбиелеу үдерісі. Тәрбиелеу үдерісі: мақсаты, мәні. Тәрбиелеу іс-әрекеті тәрбиелеу үдерісінің бір компоненті. Тәрбие үдерісінің жүйелілік табиғаты. Тәрбие үдерісінің логикасы мен қарама-қайшылығы. Тұтастық тәрбие үдерісінің сипаттамасы ретінде. Мектепке дейінгі ұйымдағы тұтас педагогикалық процестің негізі.

2. Бала тұлғасы тәрбие объектісі және субъектісі. Мектеп жасына дейінгі балалардың тұлға ретінде қалыптасу кезеңі және тәрбие. Негізгі ұғымдар: тұлға, индивид, даралық, іс-әрекет субъектісі, объект. Тұлғаның дамуы және тәрбиенің базалық теориясы. Бала тұлғасына ықпал ететін факторлар (әлеуметтік орта, тұқымқуалаушылық, тәрбие, іс-әрекет). Тәрбиенің бала дамуындағы жетекші ролі. Тәрбие үдерісінің субъектісі және объектісі. Тәрбие және әлеумет. Мектепке дейінгі баланың тұлғасын әлеуметтендіру және тәрбиелеу. Тұлғаның базалық мәдениеті. Мектепке дейінгі кезең - баланың бастапқы тұлғасын қалыптасуы және өзге де гуманистік бағытта қатынасын тәрбиелеу.

3. Мектепке дейінгі ұйымның тұтас педагогикалық үдерісінде баланы тәрбиелеу. Тәрбие мақсаты туралы ұғым, оның объективтік сипаты. Мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшелігі және қоғамның әлеуметтік сұранысына қарай тәрбие мақсатының анықталуы. Педагогикалық өзара әрекеттесу: мәні және принциптері. Тәрбие әдісі, тәсілі, құралдары. Тәрбие әдістерінің жіктелуі. Баланың тұлғалық санасын қалыптастыру әдісі. Тұлғаның қоғамдық мінез-құлық тәжірибесін және іс-әрекетін ұйымдастыру әдістері. Тұлғаның мінез-құлқы және іс-әрекет мотивациясын, ынталандыру әдістері. Тәрбиелеудегі бақылау, өзін-өзі бақылау және өзін-өзі бағалау әдістері. Тәрбие жұмысының формалары және оның жіктелуі. Тәрбие тұжырымдамасы және моделі.

4. Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешісі. Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешісінің тұлғасы. Тәрбиеші іс-әрекетінің ерекшелігі және оның балаға қатынасы. Педагогикалық қызметі және біліктілігі. Тәрбиеші құзыреттілігіне сипаттама. Тәрбиеші іс-әрекетінің шығармашылық сипаты. Тәрбиеші жұмысын ұйымдастыру мазмұны, формасы, педагогикалық шеберлігін жетілдіру. Балабақшадағы тәрбиешінің кәсіби іс-әрекетіне және тұлғасына қоғамның және ата-аналардың қоятын талаптары.

5. Дене тәрбиесі. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесінің теориялық негіздері. Баланың психикалық және дене дамуының біраілігі. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесінің міндеттері: денсаулығын нығайту, арзасын шынықтыру, қимыл-қозғалысын дамыту, гигиеналық дағдылары мен әдеттерін меңгерту. Мектеп жасына дейінгі балаларына дене тәрбиесін беру құралдары, қимыл-қозғалыс тәртібі, белсенділігі.

Баланың дене дамуын қамтамасыз ететін гигиеналық шаралар. Тамақтану. Ұйқы. Серуен. Күн тәртібі. Мәдени-гигиеналық дағдыларын тәрбиелеу. Күн тәртібіндегі шынықтыру үрдісі. Дене тәрбиесі бойынша жұмыс түрлері және оны ұйымдастыру формалары (білімдік, сауықтыру шаралары, белсенді демалыс, балалармен жеке жұмыс, отбасымен өзара әрекеті). Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесін жүзеге асыруда денсаулық сақтау технологиясын қолдану. Мектеп жасына дейінгі балалардың денесін жетілдірудегі спорт пен қимыл-қозғалыс ойындардың ролі. Денсаулық сақтау дағдылары: мәдени-гигиеналық дағдылар, дене мәдениеті, дене қимыл белсенділігі, салауатты өмір салты.

6. Адамгершілік тәрбиесі. Адамгершілікке тәрбиелеудің негізгі ұғымдары. Мектепке дейінгі педагогикадағы адамгершілікке тәрбиелеу мәселесі. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеу міндеттері, мазмұны, әдістері, құралдары (Ю.К. Бабанский, Б.Т. Лихачев, В.Г. Нечасова, В.И. Логанова, А.К. Мейжанова және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балалардың ұжымшылыққа бағытталған қалыптасуы. Ұжымшылыққа өзара қатынас тәжірибесін қалыптастыруға жағдай тудызу. Патриоттыққа-азаматтыққа тәрбиелеудің теориясы және жүйесі. Азаматтық тәрбие беру мақсат, міндеттері, мазмұны.

Мектеп жасына дейінгі балаларды азаматтық-патриоттыққа тәрбиелеуді ұйымдастырудың әдістері, тәсілдері және формасы. Ізгілік тұлғалық сапаларға тәрбиелеу. Әлеуметтік дағдылар тізбесі: өзін-өзі ұстау мәдениеті, ересектермен және құрдастарымен өзара әрекеті, адамгершілік нормалар туралы түсінігі. Мектеп жасына дейінгі балалардың мәдени міндет-құлдан тәрбиелеу. Этикет және адамгершілік: тілдік, қонақ, асханалық этикет, имидж және оны құрудың адамгершілік талаптары. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеуде отбасының ролі.

7. Ақыл-ой тәрбиесі. Мектепке дейінгі балалардың тұтастай дамуында ақыл-ой тәрбиесі, Ақыл-ой тәрбиесінің теориялық негіздері. Ақыл-ой тәрбие жүйесінің мәні және ерекшелігі. Мектепке дейінгі балалардың танымдық дағдысын қалыптастыру. Ақыл-ой тәрбиесінің міндеттері: қоршаған орта туралы білімін қалыптастыру; білуге құштарлығын, танымдық қызығушылығын, танымдық процестерін; зияткерлік қабілеті мен тілін дамыту. Мектепке дейінгі балалардың қоятын сұрақтарының зияткерлік дамуындағы маңызы. Танымдық дағдылар. Мектепке дейінгі балалардың қоршаған орта туралы білім жүйесін қалыптастыру: тірі және өлі табиғатпен, қоршаған ортамен таныстыру.

8. Сенсорлық тәрбие. Сенсорлық тәрбиенің теориялық негіздері. Балалардың негізгі іс-әрекет түрлерінің дамуы және ақыл-ой тәрбиесінің сенсорлық негіздері. Мектеп жасына дейінгі балаларда сенсорлық эталонды меңгеру, зерттеу іс-әрекетінің қалыптасуы, сезімдік тәжірибесінің жинақталуы.

Сенсорлық мәдениетінің қалыптасуы, ойлауы мен тілінің дамуы, қоршаған орта туралы элементарлық білімді меңгеруі; танымдық қызығушылығын, бақылағыштығын, дербестігін тәрбиелеу. Сенсорлық тәрбие әдістемесі (Ф. Фребель, О. Декроли, Е.И. Тихеева, Л.А. Венгер, С.Л. Рубинштейн, М. Муханов, В.И. Аванесова және т.б.). М. Монтессори технологиясы. Баланың түрлі жас кезеңдерінде сенсорлық тәрбие беру міндеттері, мазмұны. Сенсорлық тәрбие құралдары. Сенсорлық-эмоционалдық дағдысы және индикаторы.

9. Эстетикалық тәрбие. Мектеп жасына дейінгі балаларға эстетикалық тәрбие берудің теориялық негіздері (Е.А.Флорина, Н.А.Ветлугина, Н.П.Сакулина, Т.А.Левченко, Ф.Жұмабекова және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балалардың эстетикалық қабылдауы мен сезімінің алуан түрлілігі. Эстетикалық тәрбиенің негізгі ұстанымдары. Көркемдік-эстетикалық құзыреттілік стандарты, оның сипаттамасы.

Мектеп жасына дейінгі балалардың эстетикалық тәрбиесінің міндеттері: әдемілікті қабылдауы, эстетикалық сезімінің және түсінігінің және т.б. дамуы. Эстетикалық тәрбие беру әдістемесі. Мектеп жасына дейінгі балаларға эстетикалық тәрбие беру құралдары: ойын, табиғат, өнер, көркем іс-әрекет. Балалар шығармашылығын дамыту мәселесі. Балалардың көркем шығармашылығының түрлері. Шығармашылық дағдылары және тізбесі.

10. Еңбек тәрбиесі. Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесі туралы түсінік. Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесінің теориялық негіздері. Мектеп жасына дейінгі балаларды еңбекке тәрбиелеудің мақсаты, міндеттері, мазмұны және әдістемесі (Ю.К. Бабанский, В.Г. Нечаева, В.И. Логнинова, С.Н. Жиенбаева және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек іс-әрекетінің ерекшелігі. Еңбек іс-әрекеті арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды әлеуметтендіру.

Мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек тәрбиесінің міндеттері. Еңбек түрлері (өзіне-өзі қызмет ету, шаруашылық-тұрмыстық еңбек, қол еңбегі, табиғаттағы еңбек). Балалар еңбегін ұйымдастыру формасы: жеке және ұжымдық. Ұжымдық еңбек, оның түрлері және мазмұны. Тапсырма, кезекшілік, оның ерекшелігі және тәрбиелік мәні. Тапсырма түрлері. Түрлі жас топтарында мектеп жасына дейінгі балалардың еңбек іс-әрекетін ұйымдастыру әдістемесі. Балалардың еңбек іс-әрекетін ұйымдастыру шарттары. Отбасындағы еңбек тәрбиесі.

11. Мектепке дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру. «Экология», «экологиялық тәрбие», «экологиялық мәдениет», «экологиялық сана» ұғымдарына сипаттама.

Экологиялық тәрбие тетігі. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие берудің мақсаты, міндеттері, мазмұны (Н.М. Верзица, А.Н. Захлебный, И.Д. Зверев, Б.Г. Иогансен, В.С. Липицкий, И.С. Матрусов, А.П.Мамонтова, Л.П. Печко, А. Манжеш, Н.С. Сайлауова және т.б.). Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық білім берудің әдістемесі және оған сипаттама. Балаларға экологиялық білім беру негізінде экологиялық мәдениетін қалыптастыру. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық білім беру компоненті қоршаған ортамен таныстыру.

12. Мектепке дейінгі ұйым мен отбасының әрекеттестігі. Отбасы қызметі және тәрбиелік әлеуеті. Қазақстан Республикасының демографиясы және отбасылық саясатына сипаттама. Отбасы тәрбиесінің психологиялық-педагогикалық негіздері. Қазіргі отбасы тәрбиесінің бағыттары. Ата-аналардың балалармен қарым-қатынас стилі. Толық емес отбасында балалардың тәрбиесін және өмірін ұйымдастыру ерекшелігі. Отбасы мен мектепке дейінгі ұйымның өзара әрекетін қамтамасыз ету мәселесі. Мектепке дейінгі ұйым мен отбасы жұмысын ұйымдастыру формасы. Балаларды мектепке дайындаудың психологиялық, педагогикалық мәселелері. Ата-аналарға педагогикалық ықпал ету әдістері мен формаларының түрлері.

13. Балабақша мен мектептің тәрбие жұмысындағы сабақтастық. Мектепалды білім берудегі міндеттердің бірі балаларды мектепке дайындау. Тәрбие жұмысындағы балабақша мен мектептің сабақтастығы (6-7) жастағы балалардың тұлғалық дамуының ерекшелігі мектептегі оқуға дайындаудың алғышарттары. «Мектеп қарағашылығы» ұғымына түсініктеме. Баланың тұлғалық мәдениетінің базасын қалыптастырудың сабақтастығын ұйымдастыру. Мектепалды балаларының әлеуметтік-тұлғалық дамуы. Жас ерекшелігіне қарай дене, әлеуметтік-тұлғалық, танымдық-тілдік, эмоционалдық-еріктік, көркем-эстетикалық дамыту шарттары. Жаңа білім беру ортасына әлеуметтік-психологиялық бейімделуі. Мектепке дейінгі ұйым түлегінің тұлғалық сапаларын диагностикалау жүйесі.

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасындағы білім туралы заңы. Заң актілерінің жинағы. – Алматы: ЮРИСТ, 2007. – 192 б.
2. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. - Астана, 2020 ж.
3. Қазақстан Республикасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. – Астана, 2023.
4. «Педагог» кәсіптік стандарты. ҚР Оқу-ағарту министрінің, 2022 жыл 15 желтоқсан №500 бұйрығы. ҚР-ң Әділет министрлігінде 2022 жылғы 19 желтоқсанда № 31149 болып тіркелді.
6. Аксарина Н.М. Сәби шақтығы балаларды тәрбиелеу. – Алматы, 2013.
9. Жұмабаев М. Педагогика. – Алматы, 2014.
12. Жұмабекова Ф.Н. Мектепке дейінгі педагогика. – Астана, 2019.
13. Жиенбаева С.Н. Мектепалды балаларын еңбекке баулу. – Алматы, 2017.
14. Құлжанова Н. Халқыма деп іс қылдым. – Алматы, Рауан. – 2013.
16. Жұманбаева Н.С. Мектепке дейінгі педагогика: Оқу-әдістемелік құрал. – «ASUPress» Баспа орталығы, 2022-231 бб.
17. Галигузова, Л. Н. Дошкольная педагогика : учебник и практикум для академического бакалавриата / М. : Издательство Юрайт, 2018. — 253 с.
18. Микляева, Н.В. Дошкольная педагогика: Теория воспитания: Учебное пособие / Н.В. Микляева. - М.: Academia, 2018. - 640 с.

Қосымша әдебиеттер

1. Куцакова Л.В. Нравственно-трудовое воспитание дошкольника – М.: Гуманитар. Изд. Центр ВЛАДОС, 2015
2. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкольная педагогика. –М., 2013.

5. Печора К.Л. Развитие и воспитание детей раннего и дошкольного возраста. Актуальные проблемы и их решение в условиях ДОУ и семьи. – М., 2016.

«Балалар психологиясы» пәні бойынша

1. Балалық шақты әлеуметтік-психологиялық құбылыс. Балалық шақтың негізгі тарихи кезеңдері. Балалар психологиясының психология ғылымындағы орны. Балалар психологиясының міндеттері және ғылыми зерттеулердің қазіргі бағыттары.

2. Балалар психологиясындағы зерттеу әдістері. Бала психикасын зерттеу принциптері.

3. Психикалық даму теориялары. Тұлғаның дамуына психоаналитикалық тәсілдің қолданылуы. Ж.Пиажедің когнитивті даму теориясы. Л.С. Выготскийдің мәдени-тарихи тұжырымдамасы.

4. Жас категориясының жалпы сипаттамасы және жас ерекшеліктері. Шетелдік психологияда психикалық дамудың жасқа байланысты кезеңдік құрылысының негізгі тәсілдері. Балалық шақтағы (Л.С. Выготский, Д. Б. Эльконин, Д. И. Фельдштейн) психикалық дамудың жасқа байланысты кезеңдік қалыптасуының принциптері мен негіздері.

5. Баланың денесінің өсуі, жетілуі және дамуы. Дамудың негізгі қасиеттері. Даму түрлері мен формалары, психикалық дамудың принциптері мен заңдылықтары. Мұрагерлік, қоршаған орта және белсенділік психиканың даму факторлары.

6. Жоғары психикалық функциялар, психикалық дамудың алғышарттары, шарттары мен қозғаушы күштері. Психикалық дамудың заңдылықтары, оқыту және дамыту мәселесі. Тілдеудің баланың психикалық дамуына әсері.

7. Жетекші қызмет туралы түсініктер, оның ақыл-ой дамуындағы рөлі. Оқу мен дамудағы айырмашылықтары. Дамытушылық оқытуды түсінудің негізгі тәсілдері. Тұлғаның әлеуметтену тұжырымдамалары туралы түсінік.

8. Психофизикалық дамудың негізгі параметрлерінің жалпы сипаттамасы. Пренатальды кезеңдегі дамудың психологиялық сипаттамалары. Ананың психологиялық денсаулығы перинатальды кезеңдегі баланың нормативті дамуының шарты.

9. Неонатальды дағдарысты сипаттамасы. Жаңа туылған нәрестелердің психикалық өмірінің мазмұны. Психикалық ісіктердің дамуының және жаңа туған кезеңге жетудің алғышарттары.

10. Нәрестелік кезеңнің жалпы сипаттама. Ересектермен эмоционалды қарым-қатынасты нәрестелік кезеңдегі жетекші әрекет. Нәрестелік кезеңдегі дамудың негізгі бағыттары.

11. Нәрестеліктен ерте жастыққа ауысу кезіндегі әлеуметтік даму жағдайы. Ерте жастағы жетекші іс-әрекет ретінде пәндік құралдары. Нәрестелік кезеңдегі дамудың негізгі бағыттары. Нәрестелік кезеңнің негізгі жетістіктері мен ісіктері.

12. Мектепке дейінгі балалық шақтың әлеуметтік даму жағдайы. Мектеп жасына дейінгі балалардың психикалық дамуының негізгі бағыттары. Мектепке дейінгі жастағы психикалық ісіктердің сипаттамалар, сондай-ақ мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының қалыптасуының алғышарттары мен жағдайлары.

13. Балалар ойынының теориясы. Мектеп жасына дейінгі баланың ойын әрекетінің даму кезеңдері, рәдік ойынның құрылымдық бөліктерін сипаттамасы. Ойын белсенділігінің даму деңгейлері. Ойын барысында мектеп жасына дейінгі балалар арасындағы қатынастардың қалыптасуы.

14. Музыкалық әрекеттің түрлерін сипаттамасы. Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған дәстүрлі және әр түрлі музыкалық даму бағдарламалары. Мектеп жасына дейінгі балалардың музыкалық іс-әрекетті ұйымдастырудың формалары.

15. Көрнекі әрекетті әлеуметтік тәжірибені игеру формасы. Көрнекі әрекеттің даму кезеңдерін сипаттамасы. Балалар суретінің өзіндік ерекшелігін, графикалық кескін құрудың

жас ерекшелігі. Балалар суретінің мазмұнын, балалар суретінің экспрессивті құралдарын сипаттамасы.

16. Баланың сенсорлық дамуының қазіргі заманғы теориясының негізгі ойлары. Мектеп жасына дейінгі балаларда түйсік пен қабылдаудың жекелеген түрлерінің дамуы. Мектепке дейінгі балалық шақтағы қабылдау мен сенсорлық стандарттардың қалыптасуы туралы сипаттама. Мектеп жасына дейінгі балалар арасындағы көркемдік қабылдаудың дамуы. Мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік қабылдауының дамуын құрдастарымен және басқа адамдармен қарым-қатынасты қабылдау және бағалау қабілеті.

17. Балалардың назарын жас ерекшелігі. Балалардың назар аудару қасиеттері. Мектеп жасына дейінгі балалардың назарын ұйымдастырудың және сақтаудың тәсілдері. Зейіннің бұзылуы, олардың алдын-алу және түзету жолдары туралы сипаттама.

18. Отандық және шетелдік психологиядағы есте сақтау проблемаларының арасындағы байланыс. Идеялардың дамуын бейнелі есте сақтаудың негізі сипаттамасы. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті логикалық есте сақтау тәрбиесі, логикалық есте сақтау әдістерін мақсатты. Есте сақтау аямағындағы жеке айырмашылықтар.

19. Мектепке дейінгі жастағы сөйлеудің дамуы. Сөздердің жасалуы мен тілдік сезімнің қалыптасуын сипаттамасы. Мектеп жасына дейінгі балалардағы жөпше формалары мен функцияларын дамыту. Оқу процесінде сауаттылықты меңгеруге мысалдар.

20. Балалардың ойлау теориялары. Балалардағы көрнекі-бейнелік және бейнелік-схемалық ойлаудың психологиялық сипаттамасы. Ақыл-ой әрекеттері мен тұжырымдамаларын кезең-кезеңімен қалыптастыру теориясы тұрғысынан ақыл-ой операцияларының дамуы. Балалардың ақыл-ой әрекетіндегі жеке айырмашылықтарды сипаттамасы.

21. Мектеп жасына дейінгі балалардың қиялының ерекшеліктері. Суретті жасау әдістері. Мектеп жасына дейінгі балаларда шығармашылық қиялын дамыту жолдары. Балалар шығармашылығын дамытуда байытылған әлеуметтік және пәндік ортаның рөлі.

22. Мектепке дейінгі жастағы эмоционалды дамуы. Мектепке дейінгі балалардағы эмоционалды жағдайлардың түрлері, олардың қалыптасуы және көріну ерекшеліктерін сипаттамасы. Мектепке дейінгі балалық шақта жоғары сезімнің қалыптасуын сипаттамасы. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерікті дамуы.

23. Мектепке дейінгі балалық шақта темпераменттің жас ерекшелік сипаттамаларының байланысы. Әр түрлі темперамент типтегі балалар сипаттамасындағы айырмашылықтарды және оларға жеке қараудың психологиялық негіздері. Мектеп жасына дейінгі негізгі мінездемелік белгілердің қалыптасуы.

24. Мектепке дейінгі балалық шақта қабілеттердің қалыптасуының табиғи алғышарттарының көріністерін сипаттамасы. Қабілеттер мен дарындылықты. Мектепке дейінгі балалық шақта жалпы және арнайы қабілеттерді қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттары. Мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік дарындылығы мен қарым-қатынас дағдыларының дамуы мен жағдайлары.

25. Мектеп жасына дейінгі балалар арасындағы қарым-қатынас формаларын, мотивтері мен қарым-қатынас құралдары. Мектеп жасына дейінгі балалар мен құрдастар арасындағы қарым-қатынас ерекшеліктері. Балалар топтарындағы қатынастар мен қарым-қатынастың жалпы сипаттамалары. Балалар тобының функциялары.

26. Баланың жеке тұлғасын қалыптастырудағы әлеуметтік ортаның рөлі. Балада идентификацияның қалыптасуы кезеңін сипаттамасы. Құқықтар мен міндеттерді баланың жеке басының дамуының ерекшеліктері.

27. Балабақша тобының психологиялық сипаттамалары. Құрылымның және топтық динамиканың негізгі параметрлері. Мектепке дейінгі топтағы тұлғаралық әрекеттесуді зерттеу және түзету әдістері. Балалар тобындағы адамгершілік қатынастардың қалыптасуын сипаттамасы. психологиялық жағдайлар мен құралдар.

28. Әлеуметтік-психологиялық құбылыс ретінде балалар тобындағы қақтығыстың шешімі. Бала қақтығысының ерекшелігі. Балалар тобындағы қақтығыстардың функциялары мен салдары: сындарлы және деструктивті қақтығыстардың түрлері.

29. Танымдық, адимгершілік және эстетикалық сезімдерді сипаттамасы. Мектеп жасына дейінгі баланың сезімін дамытуда ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынастың ролі. Балалардың эмоционалды күйзелісін, оның себептері.

30. Баланың психологиялық дағдыларының негізгі компоненттері. Мектеп жасына дейінгі баланың зияткерлік дағдыдағы.

**«Мектеп жасына дейінгі балалардың тіл дамыту әдістемесі»
«Мектепке дейінгі ұйымда көркем әдебиетті оқыту әдістемесі»
пәні бойынша**

1 тақырып. Сөйлеуді дамыту әдістемесі туралы түсінік. Сөйлеуді дамыту әдістемесінің қалыптасуы және дамуы. Сөйлеуді дамыту әдістемесінің маңызы. Б. Баймұратованың тіл дамыту әдістемесіне қосқан үлесі.

2 тақырып. Үлгілік бағдарлама бойынша коммуникативтік дағдыларды дамыту бағдарламалық мазмұны. Ерте жас тобында, Кіші топта коммуникативтік дағдыларды дамытудың мақсат-міндеті және күтілетін нәтижелер. Ортаңғы топта және ересек топта коммуникативтік дағдыларды дамыту мазмұны. Мектепалды дайындық тобында коммуникативтік дағдыларды дамытудың мақсат-міндеті және күтілетін нәтижелер.

3 тақырып. Мектепке дейінгі ұйымда көркем әдебиетпен таныстыру әдістемесі. Көркем әдебиетті оқытудағы халық ауыз әдебиетінің ролі. Көркем әдебиетті дамытудағы қазақ балалар азыл-жазушыларының үлесі. Ертегілерді оны оқыту ерекшелігі. Мақал-мәтел және жұмбақ, жаңылтпаштардың әдебиеттегі орны. Балаларға арналған өлеңдерді талдау.

4 тақырып. Үлгілік бағдарлама бойынша жас ерекшелік топтарында бағдарлама бойынша сөйлеуді дамыту мазмұнын талдаңыз. Кіші және ортаңғы топта сөйлеуді дамыту мазмұны, мақсат-міндеттері, күтілетін нәтижелер. Ересек және мектепалды дайындық тобында сөйлеуді дамыту бағдарламалық мазмұнын талдау.

5 тақырып. Сөйлеуді дамыту міндеттерін жеке түсінік беріңіз. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті мазмұны. Сөздік қорды дамыту әдістемесі. Тілдің грамматикалық құрылымын қалыптастыру әдістемесі. Байланыстырып сөйлеуді дамыту әдістемесі

6 тақырып. Байланыстырып сөйлеуді дамыту әдістемесі. Диалог және Монолог. Сурет бойынша әңгімелеуге үйрету іс-әрекетіне мысал келтіріңіз. Ойыншақты сипаттау арқылы сөздік қорын дамыту іс-әрекетіне мысал келтіріңіз.

7 тақырып. Мектепке дейінгі ұйымда Балаларға арналған көркем әдебиет жанрын оқыту ерекшелігі Үлгілік бағдарлама бойынша Көркем әдебиет бағдарламалық мазмұны. Әдеби жанр түрлері: ертегі, әңгіме, өлең, Оқу, әңгімелеу. Мәнерлеп оқу. Мазмұндау. Шығармашылық әңгімелеу. Көркем шығармаларды оқыту әдістемелерінің ерекшелігі.

8 тақырып. Мектепалды дайындық тобында Сауат ашу негіздерін оқыту әдістемесі. Үлгілік бағдарлама бойынша Сауат ашу негіздерінің бағдарламалық мазмұны. Мектепалды дайындық тобында сауат ашу негіздерін оқыту ерекшелігі. "Сөз" және "Дыбыс" және «Сөйлем» туралы алғашқы түсінік. Дыбыстық талдау жасау. Қолды жазуға дайындалу және қол моторикасын дамыту жолдары.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті жаңартылған стандарты. Астана – 2022жыл
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана 2022
3. Жұмабекова Фатима Низбекқызы Мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңартудың педагогикалық - әдіснамалық негіздері. Астана, 2010ж.
4. Бакраденова А.Б. Мектеп жасына дейінгі балалар тілін дамыту теориясы мен әдістемесі, Алматы, 2019

5. Методика обучения грамоте (составитель Т.П.Сальникова), М., 2000.

6. Стародубова Н.А. Теория и методика развития речи дошкольников : учеб. пособие для студ. учреждений высш. образования/Н.А. Стародубова.—6-е изд., перераб. и доп.—М.:Издательский центр «Академия», 2013.—256с.

7. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкольная педагогика: Учеб. пособие для студ. сред. пед.учеб. заведений.-2-изд., перераб. и доп.-М.:Издательский центр «Академия», 2000.-416 с.

8. Әмірова Ә.С., Анартаева К. Тіл дамыту. Әдістемелік құрал. – Алматы, "Алматыкітап", 2006.

**«Мектеп жасына дейінгі балалардың қарапайым математикалық түсініктерін қалыптастыру әдістемесі»
пәні бойынша**

1 тақырып. Қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру әдістемесінің теориялық негіздерін сипаттаңыз. Қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру әдістемесін зерттеген әдіскер-ғалымдар. Өртүрлі жастағы балаларды жанымен таныстыру. Балаларға сан туралы білім қалыптастыру. Геометриялық пішіндер, көлем, кеңістікті және уақытты бағдарлау туралы түсінік қалыптастыру.

2 тақырып. Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамытудың бағдарламалық мазмұны. Үлгілік бағдарлама бойынша жас ерекшелік топтарында танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер. Кіші топта танымдық және зияткерлік дағдыларды дамытудың мақсат-міндеті және күтілетін нәтижелер. Мектепалды дайындық тобында танымдық және зияткерлік дағдыларды дамытудың бағдарламалық мазмұны.

3 тақырып. Дидактикалық ойындар арқылы балалардың танымдық және зияткерлік дағдыларын дамыту. Дидактикалық ойындар - танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту құралы. Сенсорикалық қабілетті дамытуға арналған дидактикалық ойындар. Математика негіздері бойынша ересек және мектепалды дайындық топтарына арналған ойындар. Логикалық ойындар.

4 тақырып. Мектеп жасына дейінгі балалардың математикалық түсініктерін дамыту жұмыстарын жоспарлау. Математика негіздері бойынша жылдық жоспар құру және жүзеге асыру. Мектепалды дайындық тобында математика негіздері бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет. Математикалық танымдық іс-шаралар (семинар, шебер-сынып т.б.)

5 тақырып. Инновациялық технологиялар арқылы балалардың танымдық және зияткерлік дағдыларын дамыту. Математика негіздері бойынша қолданылатын жаңа технологиялар мен белсенді әдістер. Ойын технологиясы. Математика негіздері бойынша қолданылатын ресурстар. Танымдық және зияткерлік дағдыларын дамытуға бағытталған зияткерлік дамытушы орта.

6 тақырып. Мектеп жасына дейінгі балалардың білім, білік, дағдыларын бағалау мониторингісін сипаттаңыз. Мониторинг жүргізудің негізгі тәсілдері. Мектеп жасына дейінгі балалардың білім, білік, дағдыларының даму деңгейін есептеу әдістемесі. Диагностикалық нәтижелерін бақылау парағы. Жеке даму картасы.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті жаңартылған стандарты. Астана – 2022жыл
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана 2022
3. Жұмабекова Фатима Низбекқызы Мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңартудың педагогикалық - әдіснамалық негіздері. Астана, 2010ж.
4. Столяр А.А. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников.-М., Просвещение, 2013

5. Леушина А.М. Карапайым математикалық түсініктерді қалыптасуы әдістемесі. Алматы, 1987.
6. Венгер Л.А., Писюгина Э.Г., Венгер Н.Б. Воспитание сенсорной культуры ребенка. - М., 2003.
7. Корнеева Г.А. Формирование у детей дошкольного возраста понятий о величине предмета и способах ее измерения. - М., МГЗПИ, 1984.
8. Михалова З.А. Совершенствование процесса формирования элементарных математических представлений в детском саду. - М., просвещение, 1990.

«Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесі теориясы мен әдістемесі» пәні бойынша

1 тақырып. Дене тәрбиесі теориясы және әдістемесі пәні, мақсаты, міндеттері, мазмұны.

Дене тәрбиесінің теориясы және әдістемесі - мектеп жасына дейінгі балалардың денесін жетілдіру процесін басқарудың жалпы заңдылықтары туралы ғылым. Негізгі педагогикалық ұғымдары «дене дамуы», «дене әзірлігі», «дене жетілуі», «дене тәрбиесі», «дене машықтығы», «дене жаттығулары», «спорт», «дене тәрбиесі», «дене машықтығы», «дене жаттығулары», «спорт», «дене тәрбиесі мәдениеті». Дене тәрбиесі теориясы және әдістемесінің басқа ғылымдармен байланысы.

2 тақырып. Мектеп жасына дейінгі балалар дене тәрбиесінің міндеттері және құралдар

Мектеп жасына дейінгі балалар дене тәрбиесінің міндеттері (сауықтыру, білім беру, тәрбиелік). Дене тәрбиесі құралдары: дене жаттығулары, бит, массаж. Дене тәрбиесі құралдарының организмге тигізетін әсері. Гигиеналық факторлар. Жаратылыстың табиғи күштері. Дене жаттығуларына сипаттама. Дене жаттығуларының мазмұны мен формасы. Дене жаттығуларының техникасы. Дене жаттығуларының фазалары. Кеңістік сипаты. Бастапқы жағдай. Қозғалыс траекториясы. Дене жаттығуларының жіктелуі. Гимнастика. Қозғалыс ойындар, спорт, туризм.

3 тақырып. Үлгілік бағдарлама және мектеп жасына дейінгі балаларға физикалық қасиеттерін дамыту мазмұны.

Мектепке дейінгі үлгілік бағдарлама - мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту тәрбиелеу және өмірін ұйымдастыруға басшылыққа алынатын құжат. Баланы отбасында және балабақшада мектепке дайындау бағдарламасындағы дене тәрбиесі мақсат және міндеттері. Бейімделген бағдарлама және дене тәрбиесі мазмұны. Дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетін жоспарлау және өткізу. Дене шынықтыру іс-әрекетінің құрылымы. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесіне арналған заттық дамытушы орта.

4 тақырып. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене қасиетін тәрбиелеу және қимыл-қозғалыс дағдыларын қалыптастыру әдістемесі

Дене қасиеттері қабілеттерін қалыптастыру. Негізгі дене қасиеті қабілеттері: ептілік, жылдамдық (шапшаңдық), күш, төзімділік, икемділік. Күнгі дамыту әдістемесі. Ептілік және оны дамыту әдістемесі. Икемділік және оны дамыту әдістері. Жылдамдық (шапшаңдық) және оны дамыту әдістемесі. Дене қасиеттерін тәрбиелеу әдістемесі. Денені жалпы дамытатын жаттығулар.

Қимыл-қозғалыс дағдыларын қалыптастыру. Қимыл-қозғалыс дағдыларын меңгерту және оларды оқыту процесінде балалардың қимыл-қозғалыс дағдыларын қалыптастыру заңдылықтары. Сана мен эмоцияның ролі. Тапсырманы алға қоздыру, іс-әрекет мотивтерінің, психологиялық бағдардың әсері. Қимыл-қозғалыс дағдыларының пайда болуына жағдай жасау. Музыканың әсері. Дене жаттығулары. Дене жаттығуларына үйрету кезеңдері және әдістемесі.

5 тақырып. Қимыл-қозғалыс ойындары физикалық қасиеттерді дамыту құралы ретінде сипаттанып, қимыл-қозғалыс ойындарына сипаттама. Қимыл-қозғалыс

ойындарын басқару әдістемесі (Сағындықов, Иманбеков, Айтбаева). Қимылды ойындардың жіктелуі. Жас ерекшелік топтарына арналған қимылды ойындар. Жас ерекшелік топтарындағы дене тәрбиесіне арналған заттық-дамытушы орта: қимылдық ойындарға қажетті құралдар мен атрибуттар.

Ұлттық қимыл-қозғалыс ойындарына сипаттама. Табиғи заттарды қолданып ойнайтын ойындар: асық, бестас, ақ сүйек, сиқырлы таяқ, бақай пісті, жылмаң т.б. Жануарлар бейнесін елестетіп ойнайтын ойындар: соқыр теке, түйе-түйе, ақ байпақ, қок сиыр және т.б. Мүліктік бұйымдарды қолданып ойнайтын ойындар: шалма, бөрік жасырмақ, түйілген шым, тақия тепшек, белбеу тастау, орамал тастау, т.б. Құрал-жабдықсыз ойнайтын ойындар: айгөлек, ақсерек-көксерек, шымбиже, мөлке тотай, тоқтышпақ, шертпек, жасырымбақ, бұғынай, т.б.

6 тақырып. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесін ұйымдастыру формалары

Дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетіне қысқаша жоспар құрыңыз. Жан-жақты дамыту, негізгі қимыл жаттығуларын және қимылды ойынды іріктеп, іс-әрекет құрылымы.

Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесін ұйымдастыру формаларына сипаттама. Дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетінің құрылымы. Дене шынықтыру сабақтары (Сабақтың маңызы мен міндеттері. Сабақтың мазмұны мен құрылымы. Дене шынықтыру сабақтарының типтері. Дене шынықтыру сабақтарын өткізу әдістемесі. Сабақтарға қойылатын талаптар. Ұйымдастыру әдістері. Сабақта денеге және психикаға түсетін ауыртпалық сипаты мен оны реттеу тәсілдері). Дене шынықтыру сабақтары процесінде баланы жан-жақты тәрбиелеу: адамгершілік, ақыл-ой, эстетикалық, еңбек, т.б.

7 тақырып. Күн тәртібіндегі сауықтыру шараларына жас ерекшелік тобына сәйкес сипаттама. Ертенгілік жаттығулар. Ертенгілік гимнастиканың маңызы, міндеттері және жаттығуларды іріктеп алу және оны құру схемасы. Ертенгілік гимнастиканы музыкамен сүйемелдеу. Әр жас топтарындағы ертенгілік гимнастика мазмұны. Ертенгілік гимнастиканы өткізу әдістемесі. Ертенгілік гимнастиканы өткізу үшін қажетті жағдай.

Дене шынықтыру іс-әрекеті. Серуен кезіндегі қимылды ойындар. Күндізгі ұйымдан кейінгі жаттығу.

8 тақырып. Мектепке дейінгі ұйымдағы сауықтыру-шынықтыру шаралары.

Шынықтырудың бала денсаулығы мен дене дамуындағы маңызы. Шынықтыру шаралары. Шынықтырудың маңызы. Шынықтыру принциптері мен әдістері. Шынықтыруды ұйымдастыруға қойылатын талаптар.

Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесі мерекелерін өткізудің маңызы (Балаларды ұйымдастыру. Оларға жетекшілік ету әдістемесі. Мәдени тынығуды ұйымдастыру).

9 тақырып. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене тәрбиесі жұмыстарына әдістемелік басшылық жасау

Жұмысты жоспарлау мен есепке алудың маңызы (Жоспарлаудың түрлері: перспективалық, күнделікті. Құжат түрлері: жылдық, апталық, күнтізбелік жоспар. Жоспарлауға қойылатын талаптар). Есепке алу түрлері. Балалардың дене әзірліктерін тестілеу әдістемесі.

Дәрігерлік бақылау жасау. Балалардың денсаулық жағдайына, денесінің дамуына, функционалдық мүмкіндіктеріне баға беру. Ұйымдастырылған іс-әрекет өткізетін орында, қимылдар, құралдардың сақталу жағдайлары. Балалардың отбасында дене тәрбиесін ұйымдастырудың ерекшеліктері.

Мектепке дейінгі ұйымдардың отбасы, мектеппен дене тәрбиесіндегі сабақтастығы. Сабақтастық ұғымы. Мектеппен дене тәрбиесі мазмұнымен сабақтастығы. Отбасындағы дене тәрбиесін ұйымдастыру. Ата-аналармен жұмыс.

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (2022

ж. 12 қазандағы ҚР БҒМ № 422 бұйрығы)

2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана 2022
3. Дене тәрбиесі теориясы мен әдістемесі пәні бойынша типтік оқу бағдарламасы (жоғары кәсіптік білім беру). 050101-Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу мамандығы бойынша ҚР ЖМББС негізінде жасалған. – Алматы, 2007. – 92-101 б.
4. Кенеман А.В., Хухласва Д.В. «Мектеп жасына дейінгі балалар дене тәрбиесі теориясы мен әдістемесі».
5. А.Ж.Сисенбердиева «Дене тәрбиесі теориясы мен әдістемесі». Оқулық. Алматы, 2011
6. Уанбаев Е.К. «Дене тәрбиесінің негіздері». Алматы. Санат, 2000
7. Погодина С.В. Теория и методика развития детского изобразительного творчества: учеб. пособие для студ. учреждений сред. проф. образования / С. В. Погодина. — 2-изд., испр. и доп. — М.: Издательский центр «Академия», 2011. — 352 с.
8. Балабақшада 5-7 жастағы балаларды мектепалды даярлау бағдарламасы. – Астана-Алматы, 1999.

«Балабақшадағы бейнелеу өнері әдістемесі» пәні бойынша

1 тақырып. Мектеп жасына дейінгі балаларға бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі пәні міндеттері мен мақсаты.

Пәні объектісі, міндеттері, басқа пәндермен байланысы, философия, педагогика, психология, эстетика, мәдениеттану және т.б. Курсты оқыту әдістері – әдебиеттерді оқыту, педагогикалық үрдісті бақылау, эксперимент, балалар жұмыстарын психологиялық-педагогикалық талдау, тәжірибе қорыту, бейнелеу өнері шығармаларын идеялық көркемдік талдау.

2 тақырып. Бейнелеу өнерінің теориясы, оның түрлері мен жанрлары

Бейнелеу өнерінің қоғамдағы ролі, пайда болуы мен дамуы. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары.

Кескіндеме - заттар мен құбылыстардың түрлі-түсті материалдар негізінде кеңістікте бейнеленуі. Кескіндеме техникасы: фреска, өрік, мозайка, витраждар. Станокты сәндік кескіндеменің жанрлары: пейзаж, натюрморт, портрет, тарихи, тұрмыстық жанр т.б.

Графика. Оның бейнелеу құралдары. Графика түрлері: плакаттық, кітаптық, станокты, журнал-газеттік, сатиралық графика. Балалар кітаптарын иллюстрациялау.

Мүсін – көлемдік-кеңістікте бейнелерді мүсіндеу өнері. Мүсіннің техникасы мен материалдары.

3 тақырып. Бейнелеу өнеріне үйрету әдістемесі туралы түсінік және жас ерекшелік топтарында бейнелеу іс-әрекетін ұйымдастыру.

Балалардың өзіндік көркемдік іс-әрекеттері. Бейнелеу өнеріне үйрету әдіс-тәсілдерінің ерекшелігі. Бейнелеу іс-әрекетінің түрлерін сипаттау. Сурет салу, Жапсыру, Мүсіндеу іс-әрекеті әдістемелеріне шолу. Материалдар мен құрал – жабдықтарға қойылатын гигиеналық және эстетикалық талаптар.

4 тақырып. Әр түрлі жас топтарында сурет салуға үйрету және балалар шығармашылығы. Жекелеген заттардың суретін салу. Сюжетті сурет салуға үйретудің міндеттері мен мазмұны. Балабақшада декоративті сурет салуға үйретудің міндеттері. Сурет салу техникасына үйрету мен бейнелеу әсерлі құралдарын қолдану жолдары.

Балабақшадағы сурет салу түрлері: заттық, мазмұндық, сәндік. Заттарды бейнелеуге үйретудің мазмұны мен міндеттері. Бейнелі әсерлі бере білу талаптары.

Мазмұнды сурет салу. Кеңістікпен байланысты бірнеше заттың суретін салуда жақсыдағы және алыстағы объектілердің композициялық орналасуын бере білуге біртіндеп көшу. Әсерлеу және бейнелеу құралы ретіндегі түспен колоритті пайдалану. Сәндік сурет салуға үйретудің мазмұны мен міндеттері.

Көркемдік талғам мен эстетикалық дамуды қалыптастырудағы сәндік сурет салудың мәні. Балаларды халықтың сәндік қол өнерімен таныстыр ою-өрнек әдістеріне үйретудің әдістері мен тәсілдері.

5 тақырып. Жас ерекшелік топтарында мүсіндеуге үйрету және олардың шығармашылықтары.

Балалардың эстетикалық тәрбиесіндегі мүсіндеудің ролі. Мүсіндеу әдістемесінің ерекшелігі. Балабақшаның әр түрлі жас топтарындағы мүсіндеу сабақтарының түрлері мен саны. Скульптура - бейнелеу өнерінің бір түрі. Мүсіндеуге арналған материалдар мен құралдар. Мүсіндеу түрлеріне (жекелеген заттарды мүсіндеу, сюжетті мүсіндеу, декоративті мүсіндеу). Әр жас мөлшеріндегі балаларды мүсіндеуге үйретудің әдістері.

6 тақырып. Әр түрлі жас топтарында жапсыруға үйрету әдістемесі және олардың шығармашылықтары.

Апликация бейнелеу өнерінің декоративтік түрі және мектеп жасындағы балалар іс-әрекетінің бір түрі. Балабақшадағы апликация түрлері. Затты бейнелеуге қажетті білімдер, іскерліктер мен дағдылар. Сабақтас мазмұнды бейнелеу үшін қажетті білім, шеберлік пен дағдылар. Халықтық сәндік қолданбалы өнердің бір түрі ретіндегі жапсырмалардың өзіндік ерекшелігі және эстетикалық маңыздылығы. Әр түрлі жас топтарындағы жапсырмалау сабақтарының мазмұны мен міндеттері. Жапсыру техникасын меңгерту.

7. тақырып. Мектепке дейінгі ұйымда балалардың бейнелеу іс-әрекетін жоспарлау және өткізу.

Бейнелеу іс-әрекеті жұмыстарын жоспарлаудың негізгі принциптері. Бейнелеу іс-әрекетін ұйымдастыру жолдары. Оның мектепке дейінгі ұйымның білімділік – тәрбиелік жұмыс мазмұнымен байланыстылығы. Балалар жұмысын талдау және оны жинақтауды ұйымдастыру. Бейнелеу іс-әрекетінде қауіпсіздік ережелерін сақтау. Кезекшілікті ұйымдастыру.

Бейнелеу іс-әрекетін жоспарлауда педагогтарға көрсетілетін күнделікті көмек (жеке және топтық кеңес беру, семинарлар, практикумдар, үйірмелер). Ата-аналармен жүргізілетін жұмыстар (жиналыстар, кеңесулер, дөңгелек үстел).

Ұсынылатын әдебиеттер:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (2022 ж. 12 қазандағы ҚР БҒМ № 422 бұйрығы)
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана 2022
3. Аубакирова Р.Ж. Абрисная И.Б. Бейнелеу өнері. Сурет салу. А. Алматы кітап. 2009
4. Богатеева З.А. Мотивы народных орнаментов в детских аппликациях. – М., 2001
5. Григорьева Г.Г. Развитие дошкольника в изобразительной деятельности. – М., 2005
6. Гусакова М.А. Апликация. – М., 2001
7. Жумабекова Ф.Н. Балабақша балаларын бейнелеу өнеріне баулуға көркемдік талғамды дамыту жолдары. А. Атамұра. 2011
8. Коньшова Н.М. Лепка в детском саду. М., Просв., 2005
9. Сакулина Н.П. және Комарова Т.С. Балалар бақшасындағы бейнелеу жұмысы. Оқу құралы А., 1999
10. Сергеева Д.В. Взаимосвязь занятий по конструированию и ручному труду // Нравственное – трудовое воспитание в детском саду/ Под. Ред. Р.С.Буре.-М., 2007
11. Халезова Н.Б. Балалар бақшасының пішіндеу жұмыстары. Құрал, А., 2000

3.5 Мемлекеттік емтихан тапсыру нәтижелерін бағалау критерийлері

Емтихан билетінің сұрақтарына жауапты бағалау кезінде оны бағалаудың келесі критерийлері пайдаланылады: Сұрақ бойынша нақты материалды білу:

- Статистикалық мәліметтерді, әдеби дереккөздерді, ғылыми әдістерді пайдалана білу;
- Сұрақтарда көрсетілген әлеуметтік-экономикалық категориялар мен процестердің мәнін дәлелдей және түсіндіре білу

➤ Жауап берілген сұрақ бойынша нақты қорытынды жасай білу.

Кешенді емтихан кезінде бітірушінің жауабын бағалау кезінде комиссия респонденттің белгілі бір экономикалық категорияларды қалай түсінетінін және олармен қалай әрекет етуді білетінін бағалайды, нақты экономикалық проблемаларды талдайды, оның ойлауды, дәлелдеуді, белгілі бір позицияны қорғауды, анықтамаларды түсіндіруді біледі. Осылайша, есте сақтау мен түсінудің ақылға қонымды үйлесімі, оқу ақпаратын және ой жұмысын қарапайым жаңғырту қажет.

Мемлекеттік емтиханды тапсыру кезінде сақталуы тиіс келесі бағалау критерийлерін болуға болады:

- сұрақтарға жауаптардың мәңгілігі (идеяларды, тұжырымдамаларды, фактілерді және т.б. дұрыс, анық және жеткілікті терең баяндау);
- жауаптың толықтығы және сонымен бірге негізделген қысқалығы;
- оқу ақпаратының жаңалығы, ғылыми және нормативтік дереккөздерді пайдалану және түсіну дәрежесі;
- теорияны практикамен байланыстыра білу, алған білімдерін ерекше жағдайларда шығармашылықпен қолдана білу;
- баяндау логикасы мен аргументі;
- сауатты пікір айту, мысалдар келтіру, аналогиялар келтіру;
- сөйлеу мәдениеті.

Бақалардың дайындық сапасын бағалау нәтижелері экономика және мемлекеттік басқару түлекті дәлелдеуі керек:

- кәсіптік қызмет саласындағы ғылым жетістіктерін қоса алғанда, оқыту және практикалық қызмет процесінде алынған тұжырымдамалық білімі бар;

- кәсіби қызмет пәні бойынша күрделі және болжанбайтын міндеттер мен проблемаларды шеше алады, бұл ақпаратты өз бетінше жинауды және түсіндіруді, шешу әдістерін мен құралдарын таңдауды, инновациялық тәсілдерді қолдануды талап етеді.

Білім алушылардың білімі, біліктілігі мен дағдылары келесі жүйе бойынша бағаланады:

Өрістік жүйе бойынша баға	Балдардың сандық баламасы	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	жақсы
B+	3,33	85-89	
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	Қанағаттанарлық
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	Қанағаттанарлықсыз
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
Fx	0,5	25-49	
F	0	0-24	

Қорытынды аттестацияға бітірушінің жауабын бағалау критерийлері

Баға	Бағдарламаның даму деңгейінің сипаттамасы
	Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттіліктердің жоғары деңгейде қалыптасуын көрсетеді, проблеманы, ғылыми зерттеудің міндеттері мен әдістерін, практикалық өндірістік тапсырмаларды түсінетінін ашады, кәсіби

Өте жақсы	терминологиямен еркін әрекет етеді, оны белгілеу және негіздеу кезінде қолданады, жұмыстың мақсаты, оның өзектілігі, жаңа идея туғызу қабілеті бар; жүйелі және аналитикалық ойлау дағдыларын меңгереді; өз бетімен жұмыс істеу қабілетін, өз білімін, дағдысын және иелігін басқарудағы мәселелерді шешуге қолдана білуін көрсетеді. <i>Критерийлер:</i> - сұраққа толық, жан-жақты жауап беріледі; - жауапта нақты құрылым қадағаланады, логикалық реттілікпен салынған; - студент барлық қосымша сұрақтарға нақты, дәлелді жауаптар берді.
Жақсы	Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттердің қалыптасуын орташа деңгейде көрсетеді: негізгі білім, дағдылар игерілген, бірақ ғылыми жұмыстың мақсатын қою және негіздеуде (практикалық өндірістік тапсырма) болмашы қателер, дәлсіздіктер, қиынддықтар, орындалған кәсіби тапсырмалардың нәтижелерін негіздей отырып, оның өзектілігі. <i>Критерийлер:</i> - ұсынылған мәселе бойынша толық, егжей-тегжейлі жауап беріледі; - жауап анық құрылымдалған, логикалық реттілікпен салынған; - ұғымдарды, тұлғаларды, терминдерді, мерзімдерді анықтауда қателіктер жіберілді; - қосымша сұрақтарға толық емес немесе жеткіліксіз дәлелденген жауаптар берілді.
Қанағаттанарлық	Студент базалық деңгейде жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және құзыреттіліктердің қалыптасуын көрсетеді: бақылау іс-әрекеті кезінде елеулі қателіктер жіберіледі, белгілі бір білімнің, дағдының және дағдының болмауы көрінеді, студент білім мен дағдыларды қолдануда айтарлықтай қиынддықтарды бастан кешіреді: оларды жаңа жағдайларға көшіру кезінде, ғылыми жұмыстың (практикалық өндірістік тапсырманың) мақсаттарын негіздеу, оның өзектілігі, орындалған кәсіби тапсырмалардың нәтижелерін негіздеу кезіндегі дағдылар. <i>Критерийлер:</i> - ұсынылған мәселе бойынша толық емес жауап берілді; - баяндау логикасы мен реттілігінде кейбір бұзушылықтар бар; - теориялық материалды баяндау және терминдерді, тұлғаларды қолдануда қателіктер жіберілді; - қосымша сұрақтарға нақты емес жауап берілді немесе мәселенің мәнін ашапайды.
Қанағаттанарлықсыз	Студент жалпы мәдени, жалпы кәсіптік және кәсіптік құзыреттіліктердің базалық деңгейден төмен деңгейде қалыптасуын көрсетеді, білім, білік, дағдының жеткіліксіздігі, толық немесе толық дерлік жеткіліксіздігі көрінеді. <i>Критерийлер:</i> - сұраққа толық емес жауап берілді; - көрсету логикасы мен реттілігінде елеулі бұзушылықтар болса; - теориялық материалды баяндау кезінде елеулі қателер жіберілді (фактілерге, тұжырымдамаларға, тұлғаларға қатысты); - студент қосымша сұрақтарға дұрыс емес жауап берді.

Бакалавриаттарды даярлаудың сапа деңгейін бағалау критерийлері мемлекеттік диагностиканың нысандары мен әдістеріне байланысты дифференциалды түрде қолданылады. Қорытынды емтихандағы кешенді біліктілік сынағы қорытынды бағасы тапсырмаларды орындау үшін жалпы бағалаудың сомасы болып табылады.

4. Мүгедектер мен денсаулық мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін қорытынды аттестаттауды өткізу ерекшеліктері

Мүгедектер мен мүгедектер қатарындағы білім алушылар мен мүгедектер қатарындағы білім алушылар үшін қорытынды аттестаттауды өткізу қорытынды аттестаттау жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша қорытынды аттестаттауды өткізу тәртібі туралы Ережеге сәйкес жүргізіледі.

Мүгедек білім алушылар, барлық басқа студенттер сияқты, нақты білім алушының ерекшеліктері мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, белгіленген мерзімде жеке оқу жоспары бойынша білім ала алады. Мүгедектер мен денсаулық сақтау мүмкіндіктері шектеулі адамдар үшін жеке оқу жоспары бойынша оқу кезінде жоғары білім алу мерзімі қажет болған жағдайда бір жылдан аспайтын мерзімге ұзартылуы мүмкін.

Жеке оқу кестесін құру кезінде сабақтарды өткізудің әртүрлі нұсқаларын қарастыру қажет: білім беру ұйымында (академиялық топта және жеке), үйде қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып.

Мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі адамдардың нозологияларының ерекшеліктерін ескере отырып қорытынды аттестаттау өткізу. Білім алушыларды қорытынды аттестаттау рәсімдерін жүзеге асыру үшін білім беру ұйымы мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі жандарға бейімделген және олардың негізгі білім беру бағдарламасында жоспарланған оқу нәтижелеріне қол жеткізуді және білім беру бағдарламасында мәлімделген барлық құзыреттердің қалыптасу деңгейін бағалауға мүмкіндік беретін бағалау құралдарының қорларын құруға тиіс.

Мүгедек студенттерге арналған қорытынды аттестаттау нысаны жеке психофизикалық ерекшеліктерді ескере отырып белгіленеді (ауызша, жазбаша қағазда, жазбаша компьютерде, тестілеу нысанында және т.б.). Қажет болған жағдайда мүгедек студентке жауап дайындау үшін қосымша уақыт беріледі.